

633(5Қаз)022

Т 33

**65 - летию
Великой Победы
посвящается...**

*Ерлік даңқы
мәңгі өшпейді*

63.3(5Қаз) 622
Т 33

УДК 355/359
ББК 63.3 Қаз
Т 33

Облыстық тарихи-өлкетану музейінің Ғылыми кеңесі бекіткен

Пікір білдірушілер: т.ғ.д., профессор, ҚЭУ проректоры Қ.Әбілев,
т.ғ.д., доцент Л. К.Шотбақова

Т 33 Темірғалиева К.Т., Аршабеков Т.Т. Ерлік данқы мәңгі өшпейді.

Монографиялық зерттеу музей қорынан. - Қарағанды: «Гласир», 2010. – 267 б.

ISBN 978-601-7225-35-3

Ат ауыздығымен су ішкен, ер етігімен қан кешкен сұрапыл соғыста ерліктің ерен үлгісін көрсеткен жерлестеріміздің есімін ел есінде қалдыру мақсатына жазылды. Еңбек Қарағанды облысының соғыс жылдарындағы жанқиярлық тылдағы еңбегі мен майдандағы өшпес ерліктері мұрағат құжаттары, музей қорының деректері, облыстық әскери комиссариаттың мұрағат қорлары негізінде құрастырылды, сондықтан бұл еңбек көпшілік қауымның көңілінен шығатын, соғыс ардагерлеріне арналған ерекше сыйлық деп білеміз.

Еңбек тарихшыларға, өлкетанушыларға, гуманитарлық саладағы ізденушілерге және жалпы оқырман қауымға арналады.

УДК 355/359
ББК 63.3 Қаз

ISBN 978-601-7225-35-3

© Темірғалиева К.Т.,
Аршабеков Т.Т., 2010.

"ҚАРАҒАНДЫ ОБЛЫСТЫҚ
Н.В. ГОГОЛЬ АТЫНДАҒЫ
ҒЫЛЫМИ-ӘМБЕБАП КІТАПХАНАСЫ"
МЕМЛЕКЕТТІК МЕКЕМЕСІ

КІРІСПЕ

23 маусым 1941 жылғы БКП (б) ОК мен КСРО Халық Комиссарлар Кеңесінің қаулысы, партия ұйымдары мен кеңестік органдарының жұмыстарын соғыс уақыты жағдайына байланысты тезарада қайта құру туралы шешім қабылдады.

Осыған орай КСРО Халық Комиссарлар Кеңесі мен БКП (б) Саяси Бюросы 29 маусым 1941 жылы мәлімдеме жасап «Барлығы майдан үшін, Барлығы жеңіс үшін» - атты ұранын ұсынды.

Қазақстан еңбекшілеріне нақты тапсырмалар Қазақстан КП Орталық Комитетінің V пленумында белгіленіп, Қазақ КСР Халық Комиссарлары Кеңесі мен Қазақстан КП Орталық Комитеті «1942 жылдың мемлекеттік бюджет мен халық шаруашылық жоспарын» 24 қараша 1941 жылы бекітті.

Бұл мемлекет пен партияның қойған ауқымды тапсырмаларын қысқа мерзімде, шұғыл түрде орындауда маңызды болып табылды. Соғыс кезінде әскер қатарына шақырылған азаматтардың орнына білікті мамандардың қажеттілігі туды. Соғыс кезеңіне байланысты адамдардың конституциялық құқықтарын шектейтін заңдар қабылданды.

26 маусым 1940 жылы Жоғарғы Кеңестің Жарлығымен 8 сағаттық жұмыс уақыты, аптасында 7 күндік жұмыс күні белгіленіп, жұмысшылардың, қызметшілердің мекемелерден өз қалауынша кетуге тиым салынды. Бір жылдан кейін, яғни 26 маусым 1941 жылы КСРО Жоғарғы Кеңес Президиумының Жарлығы бойынша «Әскери уақытқа сай жұмысшылар мен қызметкерлердің жұмыс уақыт тәртібі туралы» шешім қабылданып, онда күніне 3 сағат қосымша еңбек ету, ал жасы

кәмелетке жетпегендер үшін 2 сағат қосымша жұмыс жасау, барлық қосымша және кезекті еңбек демалысына тиым салынды. Алғашқы кезеңдерде пайдаланбаған еңбек демалысына ақшалай төлемдер төленсе, ол 9 сәуір 1942 ж. КСРО Жоғарғы Кеңесі Президиумының Жарлығымен тоқтатылды, демалыс жасөспірімдерге де берілмеді, тек ол соғыс жылдарының аяғына таман, яғни 5 наурыз 1944 жылы КСРО Халық Комиссары Кеңесінің «Жасы 16 жасқа жетпеген жасөспірімдерге соғыс кезеңіне сай аптасына демалыс күн беру туралы» қаулысынан кейін жергілікті басқару органдары жасы кәмелетке жетпегендерге аптасына демалысқа бір күн немесе әр жылдағы кезекті еңбек демалысына 12 жұмыс күнін беруге рұқсат беретін болды.

Осындай қиын-қыстау уақытта кеңестік органдардың жұмысын биік деңгейге қойып, халықты жұмылдыру – бұл жеңіс күндерін жақындатудың бірден-бір жолы болды.

МАЗМҰНЫ

Кіріспе.....	3-4
Қарағанды Ұлы Отан соғысы жылдарында.....	5-22
Қарқаралы ауданы (1941-1945 жж.).....	23-29
<i>Аудан жастарының тылдағы патриоттық қозғалысы...</i>	29-35
<i>Майдандағы қарқаралылықтар.....</i>	36-40
<i>Соғыс жылдарындағы Қарқаралы ауданның мем- лекеттік және қоғамдықұйымдарының жұмыстары.....</i>	40-47
Ақтоғай ауданы (1941-1945 жж.).....	48-53
Бұқаржырау ауданы (1941-1945 жж.).....	54-60
Осакаров ауданы (1941-1945 жж.).....	61-65
Жаңаарқа ауданы (1941-1945 жж.).....	66-71
Нұра ауданы (1941-45).....	72-76
Шет ауданы (1941-1945 жж.).....	77-80
Кеңес одағының батырлары.....	81-97
Даңқ орденінің толық иегерлері.....	98-104
Қарағанды әйелдері.....	105-115
Жеңіс ескерткіштері.....	116-121

ОГЛАВЛЕНИЕ

Введение.....	122-123
Караганда в годы Великой Отечественной войны.....	124-143
Каркаралинский район (1941-1945гг.).....	144-150
<i>Патриотическое движение молодежи в тылу.....</i>	<i>150-156</i>
<i>Каркаралинцы на фронтах Великой Отечественной войны.....</i>	<i>156-160</i>
<i>Работа общественных и государственных организаций Каркаралинского района в годы войны.....</i>	<i>160-166</i>
Актогайской район (1941-1945гг.).....	167-171
Осакаровский район (1941-1945гг.).....	172-186
Нуринский район (1941-1945гг.).....	187-190
Шетский район (1941-1945гг.).....	191-195
Герои Советского Союза – карагандинцы.....	196-213
Полные кавалеры ордена Славы – карагандинцы.....	214-221
Участники Великой Отечественной войны.....	222-238
Женщины Караганды.....	239-249
Письма огненных лет.....	250-252
Сведения о воинских захоронениях – братских могилах воинов на территории Карагандинской области.....	253-258